

BERICHTEN 29

SYMPOSIUMVERSLAG NVSST 2024

De Nederlandse Vereniging voor Stem-, Spraak- en Taalpathologie (NVSST) hield op vrijdag 15 maart 2024 haar jaarlijkse hybride (ook online te volgen) symposium in het Nieuwe Instituut in Rotterdam. Het thema van dit jaar was *Neurologie bij Stem-, Spraak- en Taalstoornissen*.

Het symposium werd geopend door NVSST-voorzitter **Marie-Christine Franken**. Na het welkom en introductie van het symposium werd de NVSST-scriptieprijs uitgereikt door bestuurslid **Frits van Brenk**. De dit jaar voor de eerste keer uitgereikte scriptieprijs is bedoeld om uitmuntende MA/MSc scripties in het vakgebied van stem-, spraak- en taalstoornissen te erkennen en te belonen. De NVSST-scriptieprijs werd uitgereikt aan **Karlijn Honig** voor haar scriptie *The Relationship Between Nonverbal IQ and Sentence Processing in School-aged Children with and without Developmental Language Disorders*, die ze schreef als master student Neurolinguïstiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. In de motivatie werd genoemd dat deze scriptie heeft geleid tot meer inzicht in de relatie tussen non-verbale intelligentie en syntaxis. Daarmee wordt een noodzakelijke brug tussen de vakgebieden van de linguïstiek en neuropsychologie geslagen. De scriptie werd met een bijzonder vlotte pen geschreven in het Engels, waarbij een academische schrijfstijl werd gehanteerd.

In de presentatie over haar scriptie vertelde Honig hoe ze het verband onderzocht tussen non-verbaal IQ enerzijds en zinsbegrip en zinsproductie anderzijds bij typisch ontwikkelende kinderen en kinderen met taalontwikkelingsstoornissen. Honig vond in haar onderzoek na correctie voor het non-verbale IQ geen verschillen meer voor zinsbegrip tussen beide groepen. Voor zinsproductie bleven de resultaten significant verschillend. De resultaten suggereren een relatie tussen non-verbaal IQ en syntax, en dat vooral voor zinsbegrip non-verbale aspecten van cognitie belangrijk zijn.

De eerste reguliere symposiumpresentatie werd gegeven door **Imke Kissel**, promovendus / Spraak-Taalpatholoog en Logopedist bij Universiteit Gent, met als onderwerp *Stemrevalidatie na stemplooi-paralyse: ervaringen van logopedisten en patiënten met betrekking tot effect van stemtherapie*. Kissel besprak twee studies waarbij ervaringen vanuit de klinische praktijk en het patientperspectief onderzocht werden met betrekking tot stemrevalidatie na stemplooi-paralyse. Na de bespreking van de achtergrond en het klachtenbeeld

van unilaterale stemplooi-paralyse, werden de opties voor stemtherapie bij stemplooi-paralyse besproken, waarbij aangegeven werd dat een grote heterogeniteit in de literatuur rond behandeling bestaat. Analyse van een vragenlijst ingevuld door logopedisten liet zien dat doorgaans een multidimensionaal onderzoek wordt uitgevoerd om het klachtenbeeld vast te stellen. Daarnaast werd een inventaris gemaakt van gebruikte behandelingstechnieken en hun waargenomen effectiviteit. De patiëntervaringen werden kwalitatief geanalyseerd op hoofdthema's relatie met zorgverleners, verwachtingen, ervaringen met behandeling, en obstakels. Op basis van de resultaten werd geconcludeerd dat de management van verwachtingen en de aandacht voor psychosociale belangrijke factoren zijn bij de behandeling van stemplooi-paralyse.

Anne Marie van de Zande, MA Klinisch Linguïst bij Rijndam Revalidatie presenteerde in *Spraak- en taalstoornissen bij congenitaal neurologische aandoeningen* de neurologische kenmerken, het spraak-taalbeeld en de behandeling van twee kinderen. Beide casussen werden gekenmerkt door een prominente aanwezigheid van motorische spraakstoornissen. De behandeling bij deze aandoeningen is grotendeels gericht op het herhalend trainen en aanleren van fonologie, spraakklanken en prosodie. Van de Zande concludeerde dat behandeling ook stoornisgericht moet zijn wanneer er sprake is van een hulpvraag, wanneer er adaptatieruimte is, en op basis van vooruitgang of verandering van spraak- en taalproblematiek. Daarnaast werd aangeraden om bij spraak- en taalproblematiek en (vermoedens van) neurologische symptomen ook te kijken naar andere ontwikkelingsdomeinen, zoals motoriek, visus, eten en drinken en prikkelverwerking.

Jeroen Vermeulen, kinderneuroloog in het Maastricht UMC+ presenteerde *Onderliggende neurologie bij stem-, spraak- en taalproblemen: perspectief van de kinderneuroloog*. In deze presentatie werd vanuit een neurologisch perspectief een overzicht gegeven van aspecten van stoornissen van motoriek, gevoel, cognitie, communicatie, waarneming en gedrag bij kinderen met cerebrale parese. Vermeulen besprak de ontwikkeling van de Nederlandse versie van het computer-based instrument for low motor language testing (C-BiLLT) bij kinderen met cerebrale parese. Daarnaast werd een onderzoek besproken naar de taalbegripsontwikkeling van kinderen met cerebrale parese en de factoren die dit bepalen en hieraan ten grondslag liggen. Uit resultaten bleek dat taalontwikkeling mogelijk gestoord kan zijn bij prematuur geboren kinderen en bij kinderen met (een milde vorm van) cerebrale parese. Daarnaast liet neuroimaging onderzoek naar hersenstructuren zien dat taalbanen een verminderde integriteit hebben bij deze populaties.

Ineke van der Meulen, Klinisch Linguïst en Onderzoeker bij Rijndam Revalidatie gaf de presentatie *Diagnostiek en behandeling van woordvindingsproblemen bij kinderafasie*. In de presentatie werd de achtergrond van kinderafasie geschetst aan de hand van een casus. Er werd benadrukt dat de vormen van afasie die bij volwassenen bestaan, ook gevonden kunnen worden bij kinderen. Ook bij kinderen kan het herstel moeilijk en niet volledig zijn. Additionele obstakels bij herstel en behandeling bij kinderafasie zijn de omgeving van een ontwikkelend taalsysteem en de impact op het leren lezen en schrijven. Verder werden prin-

cipes van diagnostiek en behandeling besproken, waarbij opgemerkt werd dat er voornamelijk weinig adequate test- en behandelmaterialen bestaan. Een goed startpunt is het gebruik van de kennis en materialen beschikbaar bij behandeling van afasie bij volwassenen. Daarnaast dient de behandeling aan te sluiten aan het taal- en ontwikkelingsniveau van het te behandelen kind. Bij behandeling is veel creativiteit en tijd nodig om vooruitgang te boeken.

De laatste, Engelstalige, presentatie werd gegeven door **Soo-Eun Chang**, Associate Professor bij de University of Michigan, met als titel *Neurodevelopmental markers of persistent developmental stuttering*. De presentatie begon met de observatie dat vroege objectieve prognostische indicatoren van persistent stotteren grotendeels ontbreken. In haar werk onderzoekt Chang de neurale en pathofysiologische basis van stotteren met behulp van neuroimaging zoals MRI. Het doel van het onderzoeksprogramma is om vroege markers van persistent stotteren te identificeren, en om neurale targets te vinden die kunnen helpen bij de ontwikkeling van toekomstige behandelingstechnieken. De resultaten van een longitudinaal neuroimaging onderzoek bij een grote groep kinderen lieten zien dat de structuur en het volume van witte en grijze stof verschilt tussen kinderen met persistent stotteren, kinderen die hersteld zijn van stotteren, en kinderen in de controlegroep. Daarnaast neemt het volume van witte stof af van kinderen met persistent stotteren gedurende het ouder worden, terwijl bij de twee andere groepen het witte stofvolume toeneemt. Aan de hand van deze resultaten werden mogelijke neurale mechanismen besproken die ten grondslag kunnen liggen aan persistent stotteren. Ter afsluiting werd besproken hoe klinici de bevindingen van neuroimaging studies kunnen gebruiken in hun klinische praktijk. Hierbij werd benadrukt dat deze resultaten laten zien dat stotteren een biologische basis heeft en beschouwd kan worden als een neurologische ontwikkelingsstoornis. Het verloop van stotteren kan door neuroplasticiteit verbeteren door training, stimulatie en therapie.

Frits van Brenk

Department of Communicative Disorders and Sciences, University at Buffalo